

K navrhované změně zákona o provozu na pozemních komunikacích

Mgr. Vítězslav Kozák, Praha*

I. Úvodem

V současné době je v legislativním procesu návrh Zastupitelstva Moravskoslezského kraje na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů („zákon“, „ProvPoz“).¹

Návrh zákona má za cíl umožnit příslušníkům Policie ČR („Policie“) zadržet řidičský průkaz v případech tzv. kvalifikovaného překročení rychlosti podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2 a 3 ProvPoz.²

II. Argumenty proti navrhované změně zákona

Na úvod je možno konstatovat, že s obdobnou právní úpravou se lze setkat v některých dalších státech Evropské unie. Mám však za to, že zejména v případě navrhovaného § 118b odst. 1 písm. b) ProvPoz může nastat situace, kdy řidičský průkaz bude zabavován jinak bezúhonným řidičem. Lze si snadno představit situace, kdy řidič přehlédne v obci „dočasnou“ přenosnou značku omezující rychlost z 50 km/h na 30 km/h (např. z důvodu stavebních prací), bude zastaven policejní hlídkou a následně mu bude odebrán řidičský průkaz. To považuji za nepřiměřeně přísné.

Není přitom žádným tajemstvím, že vybrané obce, ale i příslušníci Policie, se na takové úseky zcela cíleně zaměřují. Nad rámec výše uvedeného si dovoluji vyslovit názor, že ačkoliv v právním řádu ČR není tzv. čárkový systém zaveden a není pro něj žádná právní opora, u mnohých policejních útvarů tento systém i nadále přetrvává. Domnívám se proto, že právě aplikace tohoto systému ve spojení s navrhovanou změnou zákona by velice vážně mohla vést k šikanóznímu výkonu práva, nemluvě o zvýšeném riziku pro možnosti korupčního jednání.

Stejně tak je notorií, že tachometry vozidel nejsou zcela přesné, neboť odchylka u nich může být až 20 %. Mám tedy za to, že i v tomto případě by mohlo zamýšlené opatření, které je svou povahou sankční, dopadnout na řidiče, kteří úmyslně neporušili normu správního práva, v tomto případě zejména pro situaci uvedenou v navrhovaném § 118b odst. 1 písm. b) ProvPoz.

V případě rozšíření důvodů, pro které je dána policistovi možnost zadržet řidičský průkaz, považuji novelu za nekonceptní, neboť do výčtu jsou zahrnuty pouze vybrané přestupky za rychlost (avšak v § 125c ProvPoz jsou uvedeny další přestupky, za které se obligatorně ukládá zákaz řízení, např. předjíždění či recidiva u nedání přednosti v jízdě). Pokud by byl ponechán návrh ve stávající podobě, jedná se zároveň o diskriminaci přestupců, kteří překročí dovolenou rychlost, oproti přestupcům, kteří např. ohroží ostatní účastníky silničního provozu riskantním předjížděním, což je zásadně nepřipustné.

Zadržení řidičského průkazu je navíc velmi významným zásahem do práv řidiče, zejména pokud se jedná o řidiče profesionální, invalidní atd., a lze jej použít pouze v omezených, zákonem stanovených případech, kdy by pokračování v jízdě představovalo větší újmu chráněným zájmům než zadržení řidičského průkazu (řízení pod vlivem alkoholu, způsobení dopravní nehody s usmrcením či těžkou újmou na zdraví atd.). S ohledem na obvyklou délku správního řízení je zde navíc vysoká pravděpodobnost, že doba správního řízení by v řadě případů překročila zákonem stanovený rozsah zákazu činnosti, který by bylo možné za dopravní přestupek uložit. To by nepochybně souviselo s odpovědností státu, resp. obcí s rozšířenou působností, nahradit škodu způsobenou nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

Navíc řada případů překročení rychlosti, které jsou spojeny s obtížnou vymahatelností přestupku, je detekována obecní policií pomocí kamerového systému obce. Navrhované oprávnění policisty zadržet řidičský průkaz v rámci dohledu by se tak vztahovalo pouze na některé dopravní delikty stejného druhu, což by bylo možné považovat za nerovnost. V této souvislosti upozorňuji také na novelu zákona předloženou Ministerstvem dopravy, ve které je nově upraven i institut zadržení řidičského průkazu v souvislosti s kaucemi, který lze při splnění zákonem stanovených podmínek pro zajištění práva využít. Novela je nyní v legislativním procesu.³

Konstatuji rovněž, že pokud by byl návrh přijat, došlo by k enormnímu nárůstu administrativní zátěže pro policisty, což by vedlo k podstatnému zvýšení nákladů Policie spojenému s kopírováním a zasíláním kopií pokutových bloků. Návrh je navíc i v tomto směru nekoncepční, neboť již v současnosti jsou informace o uložených blokových pokutách zasílány společně prostřednictvím tzv. oznámení o uložení blokové pokuty.

S argumenty navrhovatelů ohledně současného neúnosného stavu v rámci správního řízení (resp. vyhýbání se tomuto řízení či faktické nemožnosti správního orgánu uložit trest) se neztotožňuji, neboť Policie má již nyní dostatečné možnosti, jak zajistit, aby se „podezřelý přestupce“ nevyhýbal správnímu řízení, a to prostřednictvím stanovení kaucí ve smyslu § 124 odst. 10 písm. l) ve spojení s § 125a ProvPoz. Tento institut je navíc velice snadno aplikovatelný, neboť pro jeho uložení postačí pouhé důvodné podezření Policie. Navíc, nesložili-li řidič kauci, mohou mu policisté auto „dočasně zabavit“, tj. vozidlo odtáhnout podle § 118a odst. 1 písm. i) ProvPoz. Uvádím, že tento institut byl do předmětného zákona zaveden právě proto, aby se orgánům aplikujícím právo podařilo tento druh přestupků účinně postihovat. Mám proto za to, že by bylo vhodnější účinně využívat již existující instituty (což se bohužel v případě vybírání kaucí, ale zejména odtahu vozidel, příliš neděje, neboť orgány by se musely o dočasně zabavená motorová vozidla „starat“), než zavádět úpravu novou.

III. Závěrem

Ačkoliv lze obecně zpříšňování represe vůči dopravním přestupcům přivítat, s předmětným návrhem nemohu v navržené podobě souhlasit, neboť jej považuji za neopodstatněně přísný a nekoncepční. Nelze proto než doufat, že navrhovaná změna zákona legislativním procesem neprojde.

Poznámky pod čarou:

* Autor je zaměstnancem Ministerstva vnitra ČR, odboru legislativy a koordinace předpisů.

1 Sněm. tisk č. 377, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, <http://www.psp.cz/>.

2 Stěžejní novelizovaný § 118b odst. 1 ProvPoz má mít podle předkladatele následující znění: „*Policista je oprávněn z důvodů uvedených v § 118a odst. 1 písm. a) až h) zadržet řidičský průkaz. Policista je dále oprávněn zadržet řidičský průkaz, jestliže řidič*
a) je podezřelý, že při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více,
b) je podezřelý, že při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 30 km.h⁻¹ a více, pokud v předcházejícím období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3.“

3 Návrh novely zákona plánuje upravit institut kaucí v nově zaváděných § 124a až 124c ProvPoz, přičemž ruší stávající úpravu vyjádřenou v § 125a ProvPoz. Do mezirezortního připomínkového řízení byl materiál předložen tehdejšími ministrem dopravy Antonínem Prachařem dne 13. 10. 2014 a je prozatím veřejnosti bohužel nepřístupný, neboť připomínkové řízení u něj doposud neskončilo. Materiál je dostupný pouze pro registrované uživatele vládní elektronické knihovny Úřadu vlády (tzv. e-klep).